

Örebro 17 jan 2018

Mässlingutbrottet – att tänka på om du eller någon närstående har primär immunbrist

I mitten av december 2017 startade ett utbrott av mässling i Västra Götalandsregionen. Mässling är en allvarlig virussjukdom med risk för svåra följder. (Se länktips nedan med bild från Västra Götalandsregionen.) Personer med primär immunbrist riskerar att drabbas särskilt svårt av mässlingen.

Personer som har primär immunbrist och får immunglobulinbehandling har ett gott, men inte hundra procentigt, skydd mot mässling. Det finns antikroppar mot mässlingsvirus i immunglobulinet. Personer med ett fungerande immunförsvar blir immuna om de har haft sjukdomen, dvs. de kan inte få sjukdomen igen. Personer med fungerande immunförsvar kan även vaccinera sig och få ett skydd mot mässlingen. Tyvärr kan de flesta personer med primär immunbrist inte vaccinera sig mot mässlingen eftersom mässlingsvaccinet är ett levande vaccin. Levande vaccin är livsfarligt för de flesta personer med primär immunbrist och de kan bli mycket sjuka av vaccinet. Personer med primär immunbrist ska inte vaccinera sig mot mässlingen! Vid några få specifika immunbrister, exempelvis komplementbrister, är vaccination inte farligt. Diskutera med din läkare vad som gäller vid just din primära immunbristsjukdom.

Det är viktigt att man ser över vad man har för skydd mot mässlingen. Det är framför allt viktigt att närstående till personer som har primär immunbrist ser till att ha ett fullgott skydd mot mässlingen. Om man inte har haft mässling eller är vaccinerad riskerar man att bli smittad och i sin tur sen smitta sina närstående. Mässlingvaccination infördes i det allmänna vaccinationsprogrammet 1982.

Personer med primär immunbrist bör undvika att träffa personer med mässlingsjukdom. Man bör i möjligaste mån inte heller träffa personer som man vet varit utsatta för smitta under den tid inkubationstiden pågår. Inkubationstiden är 7-18 dygn, oftast 10 dygn. Kontakta din behandlande läkare om du har primär immunbrist och vet att du varit i kontakt med en mässlingsjuk person och rådgör om det är aktuellt att du får antikroppar (immunoglobulin) för att förhindra insjuknande. Antikroppar måste i så fall ges inom 72 timmar efter kontakten med den smittade.

För att förhindra smittspridning i samhället är det viktigt att så många som möjligt är vaccinerade. Man vaccinerar sig inte bara för sin egen skull. Att vaccinera sig är en solidarisk handling man gör för skydda andra. Observera att man måste vaccineras två gånger för fullgott skydd. Den som bara fått en dos har en hög risk att insjukna vid smitta.

Genom att vaccinera sig så skyddar man personer som inte svarar på vaccination eller inte kan vaccinera sig som till exempel spädbarn och personer med allvarliga underliggande sjukdomar. När de allra flesta i befolkningen är vaccinerade mot en sjukdom finns det få personer som kan sprida smittan. Då uppnås det som kallas flockimmunitet och sjukdomen kan hållas borta eller i bästa fall helt utrotas.

Mässlingsviruset är luftburet och smittar därför mycket lätt. Man behöver inte vara i direktkontakt med den som sjuk för att bli smittad, utan viruset sprids när den som är sjuk till exempel hostar eller nyser. Viruset sprids genom luften och kan spridas genom flera rum eller i en hel trappuppgång. Virus kan finnas kvar i luften i flera timmar efter att en person vistats i eller har passerat rummet.

Det är vanligt med följsjukdomar som öroninflammation, bihåleinflammation eller lunginflammation i samband med mässling. En av tio drabbas av öroninflammation och en av tjugo av lunginflammation. Mässling kan också i sällsynta fall leda till en allvarlig fortskridande inflammation i hjärnan. En hjärninflammation kan ge bestående skador och också vara livshotande. Vid en mässlinginfektion förlorar man immunitet helt eller tillfälligt mot andra sjukdomar som man har haft tidigare. I flera år efter att man blivit frisk från mässlingen kan man ha ett nedsatt immunförsvar.

Utbrottet av mässling som började den 10 december 2017 pågår fortfarande skriver Västra Götalandsregionen, VGR, på sin hemsida den 16 januari. Antalet personer som insjuknat i det aktuella utbrottet växer och i mitten av januari var det 27 konstaterade fall. Smittspridning av mässling har skett inom vården och i övriga samhället. VGR har vidtagit en rad åtgärder för att försöka minska smittspridningen. Bland annat erbjuds nu små barn i Västra Götaland vaccination redan från 12 månaders ålder, men barn med primär immunbrist ska inte vaccineras. Kostnadsfri vaccination mot mässling, påssjuka, röda hund erbjuds också personer i Västra Götaland födda 1960 och senare med osäker immunitet. Vuxna som bara fått en dos erbjuds också revaccination gratis. Genom olika informationsinsatser försöker man stoppa personer som tror att de är smittade att besöka akutmottagningar och andra vårdinrättningar utan att först kontakta vården via telefon. Personer med mässling ska tas emot i vården under kontrollerade former för att inte riskera att smitta andra.

Källor:

1177.se, vregion.se, aftenposten.no, folkhälsomyndigheten.se

Länktips:

Länk till bild från Västra Götalandsregionen: <https://alfresco.vregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/12644218-6783-4f4d-9228-bf4afbdfbf8f/M%C3%A4ssling%20pdf.pdf?a=false&guest=true>

<http://www.vregion.se/nyheter/massling-2018/>

www.facebook.com/sahlgrenskaakademin/videos/1989890091253754/

www.1177.se/Vastra-Gotaland/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Massling/

www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/massling/